

38. MEDNARODNA KONFERENCA RAZISKOVALCEV BALAD

(CARDIFF, WALES, VELIKA BRITANIJA, 28. JULIJ–2 AVGUST 2008)

Vsakoletna konferenca mednarodnega združenja raziskovalcev balad je dogodek, ki v folkloristično raziskovanje sicer ne vnaša prelomnic, vendar z raziskovalnimi soočaji, ki jih ponuja, vendarle zaznamuje delo raziskovalcev. Letos je to možnost ponudilo mesto Cardiff v Walesu v Veliki Britaniji, ki je od 28. julija do 2. avgusta na 38. mednarodni konferenci gostilo skupino raziskovalcev balad (Kommission für Volksdichtung /KfV/ oz. International Ballad Commission /IBC/).

Srečanja raziskovalcev balad so se od prvega srečanja folkloristov pred več kot štirimi desetletji precej odmaknila. Baladna komisija, ustanovljena leta 1966 v Freiburgu i. Br., je imela na začetku povsem določne cilje: raziskovalci so se povezali zaradi izdelave kataloga baladnih tipov, sestavljenega po določenih načelih na podlagi katalogov posamičnih evropskih narodov. Katalog naj bi omogočil primerjalno raziskovanje balad oziroma pripovednih pesmi. Že ob sami ustanovitvi je bila Študijska skupina raziskovalcev balad hkrati vključena v SIEF (Société International d'Ethnologie et Folklore).

Srečanja sprva niso bila vsakoletna: prilagajala so se namreč konkretnim potrebam skupnega raziskovalnega dela. Referati, ki so se sčasoma pridružili tem razpravam, so se posvečali vprašanju katalogizacije. Dvanajst let po ustanovitvi komisije se je skupina raziskovalcev balad s poudarkom izbrane teme srečanja odmaknila od usmerjenosti v pripravo kataloga: odtlej so srečanja, vsakokrat tematsko ubrana na določen raziskovalni problem, postala stalnica.

Kljub temu je enotnost komisije, kakor je bila zamišljena ob ustanovitvi skupine, do neke mere še navzoča. Vidna je predvsem v nekaterih kanonskih temah, ki so os ne le vsakoletnih srečevanj, temveč folklorističnega dela nasploh. Pri tem srečanje v Cardiffu ni bilo izjemno: morda je bilo opaznejše predvsem z izrednim poudarjanjem individualnega, nacionalnega, kar so domači predavatelji, še bolj pa predavatelji uvodnih plenarnih srečanj, povezovali s stoletnico ustanovitve njihove univerze.

Prav poudarjanje individualnega in nacionalnega je bilo na tokratnem srečanju raziskovalcev balad zelo opazno tudi na drugih ravneh. Morda toliko bolj zato, ker se je letošnja baladna konferenca časovno skoraj ujela s kongresom Mednarodnega združenja za etnologijo in folkloro (SIEF) v Derryju na Severnem Irskem, ubranim na temo prehajanja meja in premoščanja razdalj. Poudarjanje individualnega je bilo sicer močno opazno že na lanskem srečanju komisije na Škotskem, v Kyle of Lochalshu, le da je bilo letošnje morda prav zaradi bližine omenjenega kongresa še vidnejše.

Prednostna tema letošnjega baladnega srečanja je bila odmevnost družbenega razvoja, predvsem v povezavi z industrijo, v pesemski ustvarjalnosti. Čeprav se je na to temo neposredno navezovalo malo referatov, je bilo to vprašanje navzoče ves čas našega bivanja v Walesu:

dežela, ki je v zgodnjem srednjem veku svojo individualnost potrdila z lastno književnostjo in z zanimivo družbeno ureditvijo, je namreč po večstoletni izgubi svoje individualnosti vnovič postala opazna šele z industrializacijo. V 19. stoletju, ko je Amerika privabljala prebivalstvo iz večine evropskih držav, so se ljudje množično priseljevali tudi v nekdanj revni in nezanimivi Walles. Spremembe zadnjih desetletij 20. stoletja, ki so sledile zaprtju rudnikov, pa danes za raziskovalce odpirajo vprašanja meja in usode izročila, tudi tistega, ki se mu je zavezala in se mu zavezuje komisija za preučevanje balad. Organizatorji srečanja so poskrbeli za žive predstavitve, ki so ponazorile prepletenost družbenih vprašanj in videnja dediščine, tistega, ki je deležen raziskovalne pozornosti, in tistega, ki se ji izmika.

Tem vprašanjem se je na konferenci pridružila vrsta drugih tem, načrtovanih ali naključnih, od vprašanj konstrukcij identitete do živalskih pesmi. Prav raznorodnost tem posamičnih referatov pa je včasih na teh konferencah problem: obravnavana vprašanja namreč sprožijo premalo odziva in se umaknejo drugim vprašanjem brez ustreznega spoprijema različnih mnenj.

Šele uradni sklep konference, sestanek KfV, je nakazal prikrito dvojnost komisije: ena od članic je namreč opozorila na to, da bi morala srečanja prinesiti več praktičnih napotkov za oživljanje pesemske dediščine v sodobnosti. To vprašanje je zelo jasno opozorilo na to, da komisija ne združuje le raziskovalcev balad, temveč tudi nekatere poustvarjalce. Prav ta dvojnost pa ni le dejavnik, ki ga je, kakor kaže, treba sprejeti, temveč stvarnost, ki ponuja in zahteva opazovanje in razmislek. Razpetost med temeljnimi miselnimi polji obeh organizacij, ki sta letošnje poletje spodbudili povsem različno usmerjena srečanja in razpravljanja raziskovalcev, krovne SIEF in KfV, je na to izjemno zgovorno opozorila. Dovolj, da bi naša razmišljanja spodbujala tudi v bodoče.

Marija Klobčar